

Η Εμπειρία του πόνου και η υπέρβαση δια της Θεοτόκου - Η Μάνα των πονεμένων

[Ορθοδοξία](#) / [Θεοτόκος](#)

[Νικόλαος Σπ. Βούλγαρης, Καθηγητής Θεολογίας](#)

Μέσα στα πολλά ερωτήματα και τους προβληματισμούς που μας συνοδεύουν στην καθημερινή ζωή μας είναι και μερικά που αναφέρονται στην Υπεραγία Θεοτόκο. Είναι ερωτήματα που σχετίζονται με την πρακτική συμπεριφορά στη διαβίωσή μας. Ρωτάμε: Κουβεντιάζουν οι ψυχές με την Υπεραγία Θεοτόκο; Συνομιλούν και διαπραγματεύονται αιτήματα και απαιτούν λύσεις προβλημάτων; Τολμούν οι άνθρωποι να αντιμετωπίσουν την Μητέρα του Κυρίου μας Ιησού Χριστού, σαν προσωπική τους μητέρα; Ποιος θα σκουπίσει το δάκρυ μας;

Την απάντηση σ' αυτά τα ερωτήματα και σε άλλα σχετικά, μας την δίνει ο Υμνογράφος της Εκκλησίας μας. Υμνολογεί: **«Μητέρα σε Θεού, επιστάμεθα πάντες, Παρθένον αληθώς, και μετά τόκον φανείσαν, οι πόθω καταφεύγοντες προς την σην αγαθότητα· σε γαρ έχομεν, αμαρτωλοί προστασίαν· σε κεκτήμεθα, εν πειρασμοίς σωτηρίαν, την μόνην παναμωμον»**. Κάθ. α' ήχου, α' Στιχ. Με την τοποθέτηση αυτή αναγνωρίζουμε την

αμετάθετη μεσιτεία της Θεοτόκου, ως Μητέρας της Ζωής, για να καταλήξουμε στην αποδοχή της δυνατότητας να ενεργεί Αυτή και να παίρνει πρωτοβουλίες για λογαριασμό μας, αλλά και ως Μητέρα δική μας και όλων των πιστών. Είναι η Θεοτόκος, η ελπίδα και η προστασία των Χριστιανών. Ποιος επομένως δεν μπορεί να συνομιλεί με τη Μητέρα του; Η Παναγία μας αναζητάει τα παιδιά Της.

Η θαυματουργική χάρη της Θεοτόκου, είναι άμεση, ξεχωριστή και ιδιαίτερος ισχυρή από όλων των άλλων αγίων. Εκδηλώνεται σε όλους τους ανθρώπους και με πολλούς τρόπους. Οπωσδήποτε πάντως εκδηλώνεται ως βοήθεια, ως παρηγοριά και ως θεραπεία της κάθε ανάγκης. Το μυστήριο γύρω από την προσωπικότητα της Θεοτόκου δεν μπορεί να αναλυθεί με λόγια. Γραφίδα δεν μπορεί να το περιγράψει. Γι' αυτό και η στάση της Εκκλησίας στο σύνολό της, αλλά και του καθενός πιστού προσωπικά μπροστά στη Θεοτόκο, είναι ανάλογη με εκείνη του Αρχαγγέλου Γαβριήλ στην ώρα του Ευαγγελισμού. Στάση απορίας και θαυμασμού προς την Κεχαριτωμένη. Έτσι δεν είπε; **«Ποίον σοι εγκώμιον προσαγάγω επάξιον; Τι δε ονομάσω Σε; Απορώ και εξίσταμαι»**. Χαιρετισμοί. Για να αποκαλύψει ότι η εντολή που είχε ο Αρχάγγελος, τον υποχρέωνε να φωνάξει δυνατά: **«Χαίρε, η Κεχαριτωμένη»**. Ταυτόχρονα έχει εκχωρήσει και η Θεοτόκος το δικαίωμα αναφοράς των πιστών στην προστασία Της. Την ικεσία δε και παράκλησή μας προς την Θεοτόκο μπορούμε να την ενεργοποιήσουμε με την ποιητική γλώσσα του Αγίου Νεκταρίου, του νεοφανούς θεομητορικού εγκωμιαστού:

«Αγνή Παρθένε Δέσποινα, άχραντε Θεοτόκε

Παρθένε Μήτηρ Άνασσα, πανένδροσέ τε πόκε.

Τιμιωτέρα Χερουβίμ, υπερενδοξοτέρα,

Των Ασωμάτων Σεραφείμ, των θρόνων υπερτέρα

Σε ικετεύω Δέσποινα, Σε νυν επικαλούμαι,

Σε δυσωπώ Παντάνασσα, σην χάριν εξαιτούμαι.

Κόρη σεμνή και άσπιλε, Δέσποινα Παναγία

Θερμώς επικαλούμαι Σε, Ναέ ηγιασμένε,

Αντιλαβού μου, ρύσαι με, από του πολεμίου

Και κληρονόμον δείξον με ζωής της αιωνίου».

Είναι γεγονός ότι ο άνθρωπος πλάστηκε Βασιλιάς της δημιουργίας. Όμως τα βασιλικά του διαδήματα, το στεφάνι και το σκήπτρο του, είναι πλεγμένα από αγκάθια. Η πορεία του μέσα στο βασίλειο της ζωής είναι άλλοτε τραγούδι σε συμφωνική αρμονία και άλλοτε ένα θλιβερό και ασταμάτητο πένθιμο εμβατήριο. Ο Χριστός όμως με την επέμβαση και τη δέηση της Θεοτόκου μπορεί να το μετατρέπει σε μελωδικό δοξολογητικό τραγούδι. **«Επί το συμφέρον εις το μεταλαβείν της αγιότητος αυτού».** Εβρ. ιβ΄10, κατά τον Απόστολο Παύλο. Είναι αναγκαίο να γνωρίζουμε ότι, όταν βγαίνουμε στην αγορά του Ουρανού παρέα με τη Θεοτόκο, δεν βρίσκουμε σκάρτα ψώνια ή φθηνά πράγματα και πνευματικά υλικά. Είναι όλα διακεκριμένης ποιότητας και σημαντικής αξίας. Παρέα με δυνατούς ξεπερνάμε τους πόνους και τις θυσίες με στιγμές ευλογίας. Γνωρίζουμε ότι σε κάθε σταυρό βρίσκεται και μια ανάσταση. Η ανθρώπινη ύπαρξη συγκλονίζεται από τον πόνο. Εκείνες τις ώρες του πόνου ταλανίζεται η ζωή μας με μια καταιγίδα και μια τρικυμία. Η αγωνία κορυφώνεται. Η ψυχή φορτίζεται, έτοιμη να λυγίσει. Τότε, τι μένει; Είναι η κραυγή, που σαν παράπονο ικεσίας κάπου απευθύνεται. Αλλά που; Μένει ένας μοναδικός αποδέκτης, δυνατός και μεγάλος. Σ' αυτόν απευθύνεται η παρακλητική φωνή μας, όπως τη διατύπωσε ο Προφητάναξ Δαβίδ. **«Εκοπίασα κράζων, εβραγχνίασεν ο λάρυγξ μου».** Ψαλ. ξη΄4. Μια πρωτόγνωρη εμπειρία, εμπειρία πόνου, κατακλύζει τον άνθρωπο. Γνωρίσαμε πολλά στις μέρες μας. Συνοδεύεται με δάκρια, με αγκάθια, με καρφιά, με στεναγμούς. Παντού σταυροί και αγωνία. Μια Γεθσημανή αγωνίας, μια ανηφοριά δυσκολοανέβατη, ένας θλιβερός Γολγοθάς, μια αιχμηρή Λόγχη, είναι κοντά μας.

Τότε ακριβώς σ' αυτή την αγωνία, έρχεται το χάδι

της Μάνας. Τότε ένα όνομα ανεβαίνει στα χείλη των πονεμένων. Τη Μάνα σκέπτεται και φωνάζει ο πονεμένος. Γιατί είναι η Μάνα που γνωρίζει να παραστέκεται, να συμπονάει, να ξενυχτάει. Υπάρχει όμως δυνατότερη Μάνα από τη Θεοτόκο; Δεν είναι σχήμα λόγου ή ευγενική προσφώνηση της Θεοτόκου, ως Μητέρας μας. Μας την κληροδότησε ο ίδιος ο Κύριος Ιησούς Χριστός, και δική μας Μητέρα. Σε κρίσιμη μάλιστα ώρα, εκεί στη Σταύρωση. Τι είπε; Στον Μαθητή του τον Ιωάννη ο Κύριος, ως εκπρόσωπο του ανθρωπίνου γένους, έδειξε και παρέδωσε τη Θεοτόκο: «**Ίδε η Μήτηρ σου**», είπε. Από τη Θεοτόκο δε και Μητέρα Του ο Ιησούς, δεν αφήρεσε τη μητρική της ιδιότητα την ώρα που τελείωνε το επίγειο έργο Του με το «**Τετέλεσται**». Αλλά δεν χρησιμοποιεί και τη λέξη Μητέρα. Εκείνη την ώρα ενεργεί ως Θεός και κυρίαρχος του κόσμου. Λέγει: «**Γύναι, ίδε ο Υιός σου**». Ιω. ιθ' 26-27. Έτσι μας δόθηκε η Θεοτόκος, ως Μητέρα μας και Μητέρα όλου του κόσμου. Έτσι παραχωρήθηκε και σε μας το δικαίωμα να την προσφωνούμε, να την επικαλούμαστε και να την έχουμε, Μητέρα.

Θέλω να γνωρίζουμε ότι το όνομα της Παναγίας μας, Μαρία, δεν δόθηκε τυχαία. Δόθηκε σωτηριολογικά, για να ενεργούν στον κόσμο τρία κύρια στοιχεία.

α. Η Δύναμη. Για να γίνει Μητέρα του Θεού και του ανθρωπίνου γένους. Είναι η καταλυτική δύναμη προστασίας και βοήθειας.

β. Η Σοφία. Για να ενώνει και να συμφιλιώνει τα ουράνια με τα επίγεια με μαεστρία, με τη σύνεση και τη λογική παρέμβασή Της.

γ. Η Αγαθότητα. Για να μεταδίδει στα ουράνια και τα επίγεια, σ' ολόκληρο το σύμπαν, την αγαθότητα του Υιού και Θεού της.

Με τα στοιχεία αυτά η Θεοτόκος και Μητέρα μας, ξεπερνάει τις ανθρώπινες ιδιότητες και κατακτάει μια υπέρβαση. Είναι η Μάνα της υπερκόσμιας αγάπης που καλύπτει το φυσικό και τον υπερφυσικό κόσμο. Δηλαδή, ως Μητέρα αυτής της εμβέλειας, ξεπερνάει τα παραδεκτά όρια των προβλημάτων μας και παντός πόνου, και επεμβαίνει στην ασθένεια για την ίαση με το δικό της τρόπο. Στη δυσκολία επεμβαίνει με την ευκολία. Στο πρόβλημα προστρέχει με τη λύση. Δίνει υπόδειγμα τον εαυτό Της.

Θα μπορούσαμε επομένως να διατυπώσουμε εδώ, σχετικά με τον τίτλο του θέματός μας, ένα αξίωμα. Η εμπειρία του πόνου που αθέλητα έρχεται, μας επισκέπτεται και φωλιάζει στη ζωή μας, μπορεί να προσελκύσει την ευεργετική παρεμβατική υπέρβαση της Θεοτόκου, προς αίσια έκβαση. Έρχεται όμως μόνο με τη δική μας βούληση και θέληση. Την ώρα του πόνου είναι απαραίτητο, η επίκληση της Μητέρας Θεοτόκου να είναι θερμή και απαιτητική. Όχι χλιαρή και επιπόλαια. Βεβαίως το πνευματικό ιστορικό μας και η πνευματική πρόοδός μας είναι απαραίτητα για μια γρήγορη παρέμβαση της Θεοτόκου, ως υπέρβαση. Στους πνευματικά και χριστιανικά καλλιεργημένους η παρέμβαση της Θεοτόκου έχει αποφασιστικό χαρακτήρα.

Εδώ τώρα μπορεί ο καθένας μας να προσθέσει και προσωπικές εμπειρίες πόνου και υπέρβασης της Θεοτόκου. Όλοι μας έχουμε οπωσδήποτε πολλές εμπειρίες παρέμβασης και παρουσίας κοντά μας, της Θεοτόκου. Αυτές είναι οι εμπειρίες που έχουν χαράξει την προσωπικότητά μας. Αυτές είναι που ο καθένας έχει βιώσει στη διαδρομή του. Να τις θυμηθούμε τώρα και να τις θυμούμαστε διαρκώς και ακατάπαυτα.

Πέραν τούτων, χρέος μας είναι να γνωρίζουμε, όχι μόνο τον τρόπο αντιμετώπισης του πόνου, αλλά και το κέρδος εξ αυτού, παρέα με την Παναγία μας. Αυτό το κέρδος το προσδιόρισε αξιόλογος Επίσκοπος και άγιος της Εκκλησίας μας του 5^{ου} αιώνα, ο Διάδοχος ο Φωτικής, της παλαιάς Ηπείρου. Ταυτίζει τον πόνο από ασθένεια με το μαρτύριο της πίστεως. Δίδαξε: **«Ο υπομείνας χρονίαν ασθένειαν αγωγγύστως, ως μάρτυς λογισθήσεται»**. Δηλαδή: *Όποιος υπομένει χωρίς να βαρυνγομεί χρόνια αρρώστεια, λογαριάζεται ως μάρτυρας της πίστεως.*

Ένα μόνο πρέπει να γνωρίζουμε, ιδιαιτέρως, όσον αφορά την Υπεραγία Θεοτόκο.

Είναι η δυνατή, η σοφή και καλοσυνάτη υπέρμαχος Μητέρα μας, συμπαριστάμενη σε κάθε ανάγκη μας.

Της οφείλουμε ένα λόγο, της χρωστάμε έναν ολόθερμο ύμνο:

«Ω πανύμνητε Μήτερ, χαίρε η πύλη της σωτηρίας μας».

<https://bit.ly/3dFUqx8>